ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Michala Bobka, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **H. X. S.**, zast. Mgr. Ondřejem Fialou, advokátem se sídlem Václavské nám. 808/66, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného v řízení o žádosti žalobce o vydání zaměstnanecké karty vedené pod č. j. OAM-06361/ZM-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 8. 2023, č. j. 3 A 56/2023 - 30,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 8. 2023, č. j. 3 A 56/2023 - 30, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce podal dne 25. 1. 2023 žádost o vydání zaměstnanecké karty. Svou žádost na výzvu žalovaného doplnil 3. 2. 2023, a tím odstranil vady podání. Žalovaný proto v průběhu března 2023 shromažďoval podklady od příslušných orgánů veřejné správy (od Veřejné zdravotní pojišťovny, Finančního úřadu pro Olomoucký kraj, Okresní správy sociálního zabezpečení Znojmo a od Celního úřadu pro hlavní město Prahu).

[2] Dne 6. 4. 2023 proběhlo seznámení žalobce s podklady před vydáním rozhodnutí dle § 36 odst. 3 správního řádu. Během nahlížení do spisového materiálu žalobce na dotaz sdělil, že se k podkladům pro rozhodnutí vyjádří do 30 dnů. Své vyjádření zaslal žalobce žalovanému 9. 5. 2023.

[3] Ještě 6. 4. 2023 zaslal nicméně žalobce do datové schránky Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, která je v této věci vůči žalovanému nadřízeným správním orgánem, žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti. Dne 10. 5. 2023 pak žalobce podal k Městskému soudu v Praze („městskému soudu“) žalobu na ochranu proti nečinnosti žalovaného.

[4] Následující den – tedy dne 11. 5. 2023 – vydala Komise opatření proti nečinnosti. V něm uložila žalovanému, aby rozhodl ve věci žalobce do 60 dnů od doručení opatření. Opatření bylo doručeno tentýž den.

[5] Městský soud dne 7. 8. 2023 usnesením žalobu odmítl. Shledal, že nebyly naplněny podmínky řízení. Žalobce totiž podle městského soudu k okamžiku podání žaloby nevyčerpal bezvýsledně všechny prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu.

[6] Ve svém usnesení městský soud konstatoval, že žalobce podal Komisi žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti až 14. 4. 2023. Ke dni podání žaloby tedy neuplynula lhůta pro vydání opatření proti nečinnosti. Žalobce měl proto s podáním žaloby vyčkat na uplynutí této lhůty nebo na rozhodnutí Komise. Současně městský soud žalobci vytkl, že neuplynula ani lhůta, kterou Komise stanovila žalovanému v opatření proti nečinnosti vydaném již po podání žaloby.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[7] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost. V kasační stížnosti především namítá, že městský soud chybně posoudil, zda byla splněna podmínka bezvýsledného vyčerpání prostředků ochrany proti nečinnosti. Podle stěžovatele městský soud ignoroval relevantní judikaturu. Na základě toho pak chybně odmítl žalobu pro její předčasnost. Dále také namítá, že městský soud v odůvodnění napadeného usnesení vychází z nesprávného závěru, že žalobce podal žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti dne 14. 4. 2023. Podle stěžovatele je však nepochybné, že žádost podal již 6. 4. 2023.

[8] Stěžovatel rovněž namítá, že v době rozhodování městského soudu byla již splněna podmínka bezvýsledného vyčerpání prostředků ochrany proti nečinnosti, neboť již uplynula i lhůta, kterou Komise v opatření proti nečinnosti stanovila žalovanému k vydání rozhodnutí. Není proto rozhodné, zda byla podmínka bezvýsledného vyčerpání prostředků ochrany naplněna již v okamžiku podání žaloby.

[9] Ke kasační stížnosti se vyjádřil žalovaný. Uvedl, že se *„přiklání“* k usnesení městského soudu, které pokládá za zcela souladné se zákonem a neshledává v něm žádné pochybení.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud (dále také „NSS“) se nejprve zabýval splněním formálních podmínek kasační stížnosti. Konstatoval, že kasační stížnost je přípustná. Napadený

rozsudek proto NSS přezkoumal v mezích uplatněných důvodů. Přihlížel přitom k případným vadám, které by musel zohlednit i bez návrhu (§ 109 odst. 3 a 4 soudního řádu správního).

[11] Kasační stížnost **je důvodná**.

[12] NSS se stejnou právní otázkou, jakou nastoluje projednávaná věc, zabýval již v rozsudku ze dne 21. 4. 2022, č. j. 2 Azs 248/2021 - 34, a v rozsudku ze dne 27. 10. 2022, č. j. 1 Azs 171/2022 - 54. Oba citované rozsudky akceptovaly závěry plynoucí z nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 8. 2021, sp. zn. IV. ÚS 3523/20, kterým Ústavní soud překonal dřívější ustálený výklad správních soudů plynoucí z usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 5. 5. 2016, č. j. 5 As 9/2015 - 59.

[13] Citovaným nálezem Ústavní soud dovodil, že bezvýslednost vyčerpání prostředků ochrany ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s. je nezbytné posuzovat nikoliv k okamžiku podání žaloby, ale k okamžiku rozhodování soudu o žalobě. Ústavní soud v tomto ohledu podtrhl, že „[p]*řekážka pro věcné rozhodnutí o nečinnostní žalobě v podobě absence bezvýsledného vyčerpání prostředku ochrany proti nečinnosti (§ 79 odst. 1 s. ř. s.) není z povahy věci neodstranitelná. Ačkoli v době podání žaloby tato podmínka splněna být nemusí, je zřejmé, že stav bezvýsledného vyčerpání prostředků ochrany ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s. může nastat i v průběhu řízení o žalobě. (...) Správní soud tudíž musí přihlížet k tomu, že v průběhu řízení nastal stav bezvýsledného vyčerpání prostředku ochrany ve smyslu § 79 s. ř. s., byť tu takový stav nebyl v době podání žaloby.*“ (bod 55 nálezu sp. zn. IV. ÚS 3523/20).

[14] Pokud k odstranění překážky v podobě absence bezvýsledného vyčerpání prostředků ochrany může dojít i v průběhu řízení, je nezbytné, aby soud dal takovému zhojení prostor. Opět dle Ústavního soudu: „[z]*ávěr o odstranitelnosti překážky věcného projednání nečinnostní žaloby v podobě absence bezvýsledného vyčerpání prostředku ochrany ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s. současně znamená, že v případě, že se žalobci nabízí tento prostředek, který nebyl dosud ani podán, musí soud žalobce na tuto skutečnost upozornit, poskytnout mu lhůtu k podání takového prostředku, a doloží-li v této lhůtě žalobce soudu, že prostředek podal, musí soud vyčkat, zda bude či nebude bezvýsledně vyčerpán. Jde-li o odstranitelnou překážku věcného rozhodnutí o žalobě, je s ohledem na zachování práva na soudní ochranu třeba žalobci umožnit podniknout kroky za účelem jejího odstranění.*“ (bod 56 nálezu sp. zn. IV. ÚS 3523/20).

[15] Z citovaného nálezu Ústavního soudu plyne, že městský soud měl posuzovat podmínku řízení spočívající v bezvýsledném vyčerpání prostředků ochrany ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s. až *ke dni svého rozhodnutí*, a nikoliv *ke dni podání žaloby*.

[16] V projednávané věci tedy městský soud správně vyhodnotil, že s ohledem na stav řízení a žalobcem již učiněná podání nebylo třeba žalobce upozorňovat na existenci institutu opatření proti nečinnosti. Pochybil však, když omezil posouzení podmínky bezvýsledného vyčerpání prostředků ochrany na skutkový stav *k okamžiku podání žaloby*. Ze spisu městského soudu, stejně jako z vyjádření účastníků ke kasační stížnosti, přitom plyne, že žalovaný ke dni rozhodnutí městského soudu, tedy 7. 8. 2023, stále ve věci nerozhodl, a to i přes marné uplynutí lhůty stanovenou Komisí opatřením proti nečinnosti, která uběhla dne 9. 7. 2023.

[17] Pro přípustnost žaloby konečně nebylo rozhodné, zda byla žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti podána 6. 4. 2023, jak tvrdí stěžovatel a jak vyplývá z doručenky datové schránky, která je součástí správního spisu, nebo 14. 4. 2023, jak tvrdí žalovaný a jak uvádí ve svém rozhodnutí městský soud. Pokud by městský soud posuzoval naplnění podmínky bezvýsledného vyčerpání prostředků ochrany ke dni svého rozhodnutí, dospěl by z výše uvedených důvodů v obou případech ke stejnému závěru.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] S ohledem na výše uvedené NSS dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[19] Pro úplnost NSS dodává, že v novém řízení před městským soudem platí, že podle § 81 odst. 1 s. ř. s. soud rozhodne na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého nového rozhodnutí, tj. s přihlédnutím k případnému dalšímu vývoji ve správním řízení.

[20] Městský soud pak v novém rozhodnutí rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 soudního řádu správního).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2024

Michal Bobek
předseda senátu